

MOTIONSPOLITISKT PROGRAM

Lovisa 2022-2025

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Utgångspunkter.....	4
2.1 Befolkningen i Lovisa.....	4
2.2 Lovisa stads strategi.....	5
2.2.1 SWOT-analys	6
2.2.2 Barnvänlig kommun	6
2.3 Lagar, förordningar och övriga nationella riktlinjer	7
2.4 Idrottstjänsternas verksamhetsidé	9
3. Mål och åtgärder	9
3.1 Att främja barns och ungas aktiva liv	10
3.1.1 Finlandsmodellen för hobbyverksamhet	12
3.1.2 Datainsamlings- och responssystemet Move!.....	12
3.2 Vuxenmotion och motion och idrott på egen hand	16
3.3 Motion för äldre	18
3.4 Motionsrådgivning	20
3.5 Anpassad motion och idrott	20
3.6 Integration inom idrottstjänsterna	21
3.7 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet	22
4. Bruksavgifter och understöd	23
4.1 Allmänt understöd	23
4.2 Utbildningsunderstöd.....	23
4.3 Understöd för verksamhetsställen	24
4.4 Stadens sponsoreringsstöd	24
4.5 Premiering	24
5. Idrottsanläggningar	25
5.1 Investeringar och byggande av idrottsanläggningar	25
5.2 Underhåll av idrottsanläggningar	26
6. Idrottstjänster och samarbetspartner	27
6.1 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet	27
6.2 Stadens interna samarbete	27
6.2.1 Centralen för näringsliv och infrastruktur	28
6.2.2 Småbarnspedagogik	28
6.2.3 Skolväsendet	28
6.2.4 Kulturtjänster och ungdomstjänster.....	28
6.3 Samarbete med välfärdsområdet	29

7. Idrottsväsendets ekonomi och personal.....	30
8. Utmaningar för servicestrukturen	31
9. Uppföljning och verkställighet av programmet	32
Bilaga 1. Idrottsanläggningar	33
Bilaga 2. Investeringsplan för 2024–2025.....	37
Bilaga 3. Organisationsschema	38

1. Inledning

Syftet med detta uppdaterade idrottspolitiska program för Lovisa stad är att lyfta fram utgångspunkterna för motions- och idrottsverksamheten i staden och vad som behöver utvecklas, mål och åtgärder. Syftet med det idrottspolitiska programmet är att ta hänsyn till de frågor som kommer att påverka idrottstjänsternas verksamhet i framtiden. Programmet är ett verktyg för stadens förvaltningsenheter, personal och alla aktörer som främjar motion och idrott i Lovisa. Programmet uppmuntrar aktörer och beslutsfattare att synliggöra fysisk aktivitet och göra motion och idrott till ett viktigt strategiskt val. Att öka betydelsen av fysisk aktivitet är en viktig del av att främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd.

Det systematiska genomförandet av programmet och dess investeringsprogram stöder det kommunala beslutsfattandet och verkställandet av målen fram till 2025. Vid uppdateringen av programmet har vi försökt granska alla delområden inom motion och idrott: ledd idrottsverksamhet, understöd, underhåll och byggande av idrottsanläggningar samt jämlikt utbud på motions- och idrottsverksamhet för kommuninvånarna.

Staden har som uppgift att bland annat skapa förutsättningar för idrottsverksamhet, att understöda, stärka, ordna och utveckla tjänsterna samt rapportera om och följa upp dem. Idrottstjänsternas viktigaste uppgift är att erbjuda motions- och idrottsmöjligheter och göra det möjligt för alla kommuninvånare att utöva motion och idrott. Idrottstjänsterna skapar förutsättningar för kommuninvånarnas fysiska aktivitet genom att understöda föreningsverksamhet, tillhandahålla idrotts- och motionsplatser, ordna ledd motionsverksamhet för kommuninvånare som inte är föreningsaktiva, såsom för specialgrupper, samt genom att utveckla hälsofrämjande motionsformer.

Även efter reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet kvarstår ansvaret för idrotts- och motionsverksamheten hos kommunen. Enligt den gällande idrottslagen är det kommunens uppgift att skapa allmänna förutsättningar för motion och idrott på lokal nivå. En viktig uppgift för kommunerna är att främja hälsa och välfärd, även om det är välfärdsområdet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster. Det står klart att fysisk aktivitet kommer att bli en allt viktigare faktor för kommunernas livskraft. Då idrotts- och motionsverksamheten är en del av bildningstjänsterna och å andra sidan en förebyggande välfärdstjänst kan den framhävas tydligare än tidigare. Statusen av motion och idrott påverkas av hur kompetent och aktivt det lokala idrottsväsendet är, för kompanjonskapen och samarbetet framhävs.

Det idrottspolitiska programmet har uppdaterats av en arbetsgrupp som direktören för centralen för bildning och välfärd har tillsatt. Till gruppen hör chefen för kultur- och fritidsväsendet Leif Eriksson, infrastrukturchef Markus Lindroos, stadsträdgårdsmästare Mona Bäckman, utbildningschef Timo Tenhunen, välfärdsplanerare Päivi Hämmäläinen, idrottsinstruktör Fanny Stam-Ravi och idrottsinstruktör Karolina Hovi samt Immo Stenberg som representant för äldrerådet och Ville Yrjölä som representant för ungdomsfullmäktige.

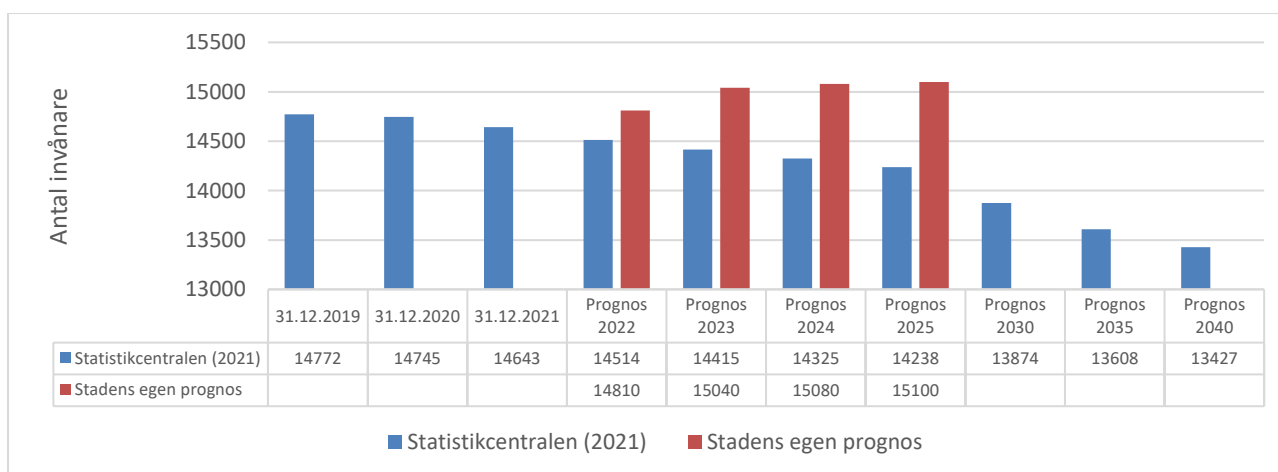
2. Utgångspunkter

Välståndsnämnden beslutade 9.2.2021 (§ 24) befullmäktiga direktören för centralen för bildning och välfärd att tillsätta en arbetsgrupp för utarbetande av ett uppdateringsförslag för det idrottspolitiska programmet 2023–2025. Lovisas och Lapträskis välfärdsplan är uppgjord för 2021–2024. Välfärdsplanen ska beredas under 2024, och det finns skäl att då även undersöka huruvida det idrottspolitiska programmet kunde införlivas i den nya välfärdsplanen.

2.1 Befolkningen i Lovisa

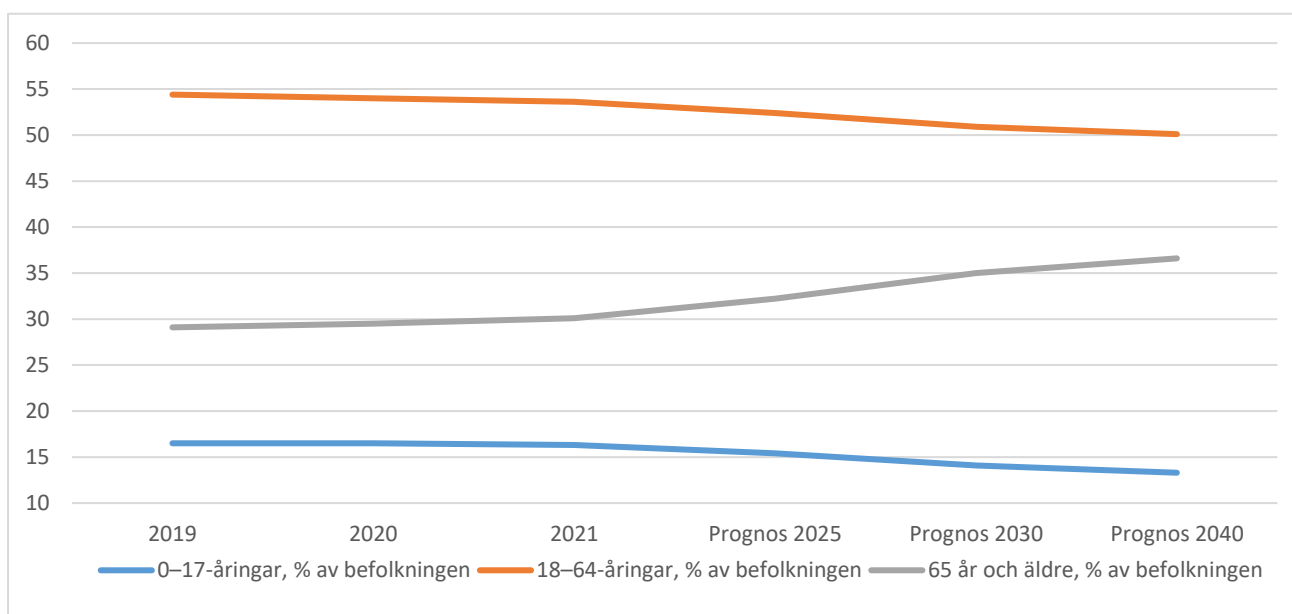
Nedan beskrivs befolkningsutvecklingen, befolkningens åldersstruktur och befolkningsprognosen för Lovisa stad.

Tabell 1. Utveckling av befolkningen i Lovisa stad. Källa: Statistikcentralens prognos från 2021 och Lovisa stads egen migrationsbaserade prognos för den totala folkmängden

Enligt Statistikcentralens prognos kommer invånarantalet i Lovisa att minska varje år. Enligt prognosen har Lovisa 14 325 invånare 2024. Prognosen avviker från stadens egna, migrationsbaserade prognos för den totala folkmängden, vilken läggs fram i Lovisa stads strategi.

Tabell 2. Åldersstruktur (% av befolkningen) och befolkningsprognos för Lovisa stad (2021). Källa: sotkanet.fi

Tyngdpunkten för invånarna i Lovisa stad ligger på den arbetande befolkningen. Andelen 18–54-åringar utgör cirka 54 procent av hela invånarantalet (2021). Det är värt att notera att andelen under 18-åringar och personer i arbetsför ålder verkar minska. Det beräknas att andelen personer i arbetsför ålder uppgår till 51 procent av befolkningen 2030. Enligt prognoserna kommer befolkningen i Lovisa stad att åldras: andelen 65 år fyllda förutspås öka från 30 till 35 procent fram till 2030 och till 37 procent fram till 2040. Betydelsen av tjänster för anpassad idrott och motion kommer att växa i framtiden i takt med att befolkningen åldras.

2.2 Lovisa stads strategi

I Lovisa stads strategi, som uppgjordes 2022, är stadens vision "Finlands bästa småstad" och stadens slogan "Lovisa – liten stad, stora upplevelser". I Lovisa finns aktiva och deltagande invånare, företagare och föreningar. Lovisa har en havsnära boendeidyll, livskraftiga byar och en fridfull natur. Lovisa erbjuder god service på två språk och en stabil kommunal ekonomi.

Värderingarna i Lovisas strategi:

- Tillsammans
- Kreativitet
- Förtroende
- Smidighet
- Ansvarsfullhet

Lovisas strategiska mål är:

- Livskraftig stad
- Välmående invånare och en trivsam stad
- Effektiv småbarnspedagogik och högklassig utbildning
- Smidigt beslutsfattande
- En uppskattad personal

Staden främjar välfärd och fysisk aktivitet på ett mångsidigt och kreativt sätt. Lovisa stad satsar på invånarnas välbefinnande på följande sätt:

- I en barnvänlig kommun beaktar vi barnets fördel i all verksamhet.
- Vi främjar på ett omfattande sätt Lovisabornas välfärd och närservice tillsammans med kommuninvånarna.
- Vi värnar om naturens mångfald och upprätthåller kulturmiljön samt främjar trivsamenheten i miljön i hela kommunen.
- Vi håller kommunens fastigheter i gott skick.
- Vi värdesätter kultur, motion och idrott samt främjar tredje sektorns verksamhet.
- Vi förebygger marginalisering av unga.

Kultur- och fritidstjänsterna tar sig aktivt an utmaningarna i stadens strategi och arbetar för att de strategiska målen ska uppnås.

2.2.1 SWOT-analys

Genom en SWOT-fyrfältsanalys har styrkorna, svagheter, hoten och möjligheterna för idrotts- och motionsverksamheten i Lovisa stad granskats. SWOT: Strengths (Styrkor), Weaknesses (Svagheter), Opportunities (Möjligheter) och Threats (Hot).

Tabell 3. SWOT-analys

STYRKOR	SVAGHETER
• Naturen är ett viktigt område för verksamheten• Sektorsövergripande samarbete• Nätverk av näridrottsplatser• Mångsidigt utbud av fritidsaktiviteter och mångsidiga fritidsaktivitetsmöjligheter• Kostnadsfria idrottslokaler för under 18-åringar• Förmånliga fritidsaktiviteter för alla åldrar• Klubb- och föreningsverksamhet	• Långa avstånd• Idrottshallens dåliga skick, byggandet av en ny hall har skjutits upp under flera år• Vissa hobbymöjligheter saknas (till exempel simhall, redskapsgymnastik, skejtning inomhus)• Kommunens ekonomi och byggande av idrottsanläggningar
MÖJLIGHETER	HOT
• Idrottsprojekt (till exempel Finlandsmodellen)• Samarbete inom den ekonomiska regionen• Befolkningsstruktur (aktivare äldre befolkning)• Teknologi• Uppskattningen av hälsofrämjande motion på uppsving• Naturen och att använda sig av den• Läge (till exempel Kotka och Borgå finns nära)• Social- och hälsvårdsreformen och välfärdsområdet	• Ökat sittarbete och minskad fysisk aktivitet• Försämrad fysisk aktivitet hos barn och unga• Efterfrågan motsvarar inte utbudet?• Befolkningsstrukturen, mindre åldersklasser (lagsporter)• Klimatförändringen (kortare skidsäsong)• Ökad brist på ledare inom klubbar och föreningar och minskad talkoanda

2.2.2 Barnvänlig kommun

Finlands UNICEF valde Lovisa stad till samarbetspartner inom ramen för den nya modellen Barnvänlig kommun med samarbetsstart hösten 2020. UNICEF:s modell Barnvänlig kommun syftar till ett gott liv för varje barn. Det är inte fråga om ett projekt utan ett fortgående utvecklingsarbete till förmån för barn och unga. I en barnvänlig kommun förverkligas barnets rättigheter i vardagen för var och en under 18-åring. Denna modell beaktas också i planeringen av idrottstjänster och i verksamheten.

2.3 Lagar, förordningar och övriga nationella riktlinjer

Idrotts- och motionsverksamheten i kommunen styrs av ett flertal lagar och förordningar samt riktlinjer.

Idrottslagen

Enligt idrottslagen avser man med idrott all motions- och idrottsverksamhet som idkas på eget initiativ eller organiserat, med undantag för elitidrott. Med elitidrott avser man i lagen nationellt betydande och på internationell framgång inriktad, målinriktad idrottsverksamhet. Med motion som främjar hälsa och välbefinnande avser man all sådan fysisk aktivitet i olika skeden av livet som syftar till att upprätthålla och förbättra hälsan och funktionsförmågan.

Idrottslagen syftar till att främja

- 1) olika befolkningsgruppers möjlighet att röra på sig och utöva motion och idrott
- 2) befolkningens välbefinnande och hälsa
- 3) upprätthållande och förbättrande av den fysiska funktionsförmågan
- 4) barns och ungas uppväxt och utveckling
- 5) medborgarverksamhet inom idrotten, medräknat föreningsverksamhet
- 6) elitidrott
- 7) ärlighet och etiska principer inom idrott och elitidrott
- 8) minskande av ojämlikhet inom motion och idrott.

Dessa syften ska uppnås med utgångspunkt i jämlikhet, likvärdighet, gemenskap, kulturell mångfald, sunda levnadsvanor samt respekt för miljön och hållbar utveckling.

Enligt idrottslagen är det kommunernas uppgift att skapa allmänna förutsättningar för kommuninvånarnas idrottsutövning på lokal nivå genom att ordna idrottstjänster samt motion som främjar hälsa och välbefinnande för olika målgrupper, stöda medborgarverksamhet och föreningsverksamhet samt bygga och driva idrottsanläggningar. Dessa uppgifter ska skötas i samarbete mellan olika sektorer och kommuner samt som regionalt samarbete.

Kommunen ska höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrotten och utvärdera kommuninvånarnas idrottsaktivitet för att främja invånarnas hälsa och välbefinnande. Ett uppenbart syfte är att utvidga motionsintresset även bland nya och fysiskt passiva befolkningsgrupper. Idrottslagen ålägger kommunerna även en klar skyldighet till åtgärder genom en allmän förpliktelse att främja motion och idrott.

Statsrådets redogörelse om idrottspolitiken (2018)

Syftet för Finlands första idrottspolitiska redogörelse var å ena sidan att lyfta fram den allt större och mångsidigare betydelse som motion och idrott har för samhället och å andra sidan att skapa en grund för 2020-talets idrottspolitik i vårt land. Det finns starka samhällsliga motiveringar för att öka mängden fysisk aktivitet. Motion och idrott har en betydande positiv effekt för befolkningens hälsa och välbefinnande och en viktig roll i förebyggandet av sjukdomar. Fysisk inaktivitet är en allvarlig folkhälsoutmaning vars

kostnadseffekter på årsnivå överstiger tre miljoner euro. Enligt redogörelsen har motion och idrott ett egenvärde som grundpelare i ett meningsfullt liv.

Det behöver finnas ett stort utbud på idrotts- och motionsmöjligheter i alla livsskeden och där som människor annars finns. Idrottsanläggningarna och hobbymöjligheterna behöver vara tillgängliga för alla oberoende av funktionsförmåga, social bakgrund och förmögenhet.

Kommunallagen

Kommunen ska höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrott och motion som en del av kommunens skyldighet att sörja för kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård

Kommunen ska främja invånarnas hälsa och välfärd. Kommunen bär det primära ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av kommunen.

Kommunen ska i sin strategiska planering sätta upp mål för främjandet av hälsa och välfärd och fastställa åtgärder som stöder målen. Den ska i sitt beslutsfattande beakta de uppskattade konsekvenserna av sina beslut för människors hälsa och välfärd enligt befolkningsgrupp. De kommunala verksamhetsområdena ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd. Kommunen ska utse ett organ som ska ansvara för främjandet av hälsa och välfärd.

Kommunen ska följa kommuninvånarnas levnadsförhållanden, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp. Fullmäktige i kommunen ska årligen lämna en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd, de faktorer som påverkar dessa och de åtgärder som har vidtagits. Dessutom ska det i kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbetas en välfärdsberättelse och välfärdsplan för fullmäktige om de frågor som nämnts ovan. Kommunen ska lämna välfärdsberättelsen och välfärdsplanen till välfärdsområdet och offentliggöra den i det allmänna datanätet.

I främjandet av hälsa och välfärd ska kommunen samarbeta med välfärdsområdet och bistå det med sin sakkunskap. Dessutom ska kommunen i främjandet av hälsa och välfärd samarbeta med andra offentliga aktörer, privata företag och allmännyttiga samfund som i kommunen utför hälso- och välfärdsfrämjande arbete. Den ska också främja goda verksamhetsförutsättningar och påverkningsmöjligheter för de organisationer som utför hälso- och välfärdsfrämjande arbete.

Finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

Enligt lagen beviljas kommunerna statsandel för idrottsverksamhetens driftskostnader. I statens budget reserveras årligen ett anslag för understöd som kan beviljas kommunerna bland annat för idrottsrelaterade aktuella samarbets- och utvecklingsprojekt, för byggande, förvärv och grundlig renovering av

idrottsanläggningar och för tillhörande utrustning samt för övriga ändamål för att uppnå målen i idrottslagen.

Idrottstjänsterna syftar till att främja kommuninvånarnas hälsa under hela livet. Syftet för den hälsofrämjande verksamheten är bland annat att producera nya moderna tjänster för kommuninvånarna, att göra motions- och idrottsverksamheten mångsidigare och lyfta fram hälsosamma levnadssätt, att intensifiera samarbetet mellan förvaltningsenheterna och särskilt med social- och hälsoväsendet samt att marknadsföra och informera om tjänsterna.

2.4 Idrottstjänsternas verksamhetsidé

Uppfattningen av idrott har utvidgats från tävlingsidrott till att omfatta motion och idrott som främjar hälsan hos alla befolkningsgrupper samt vardaglig fysisk aktivitet. Det är inte endast idrottstjänsterna utan alla sektorer i staden som ansvarar för motions- och idrottsverksamheten. Då kommuninvånarna utövar sitt motions- eller idrottsintresse eller rör på sig i vardagen möter de lösningar från stadens alla sektorer.

Idrottstjänsternas verksamhetsidé går ut på att vara öppen och flexibel och reagera på stadsbornas behov.

Staden möjliggör ett mångsidigt motions- och idrottsintresse för kommuninvånare av olika åldrar och konditionsnivåer. De som ansvarar för idrottstjänsterna samarbetar aktivt med olika aktörer och stadens olika förvaltningsenheter. Vi utvecklar samarbetet med grundtrygghetstjänsterna och fortsätter med samarbetet även efter social- och hälsovårdsreformen. Idrottstjänsternas investeringar och planskötsel planeras och genomförs i tätt samarbete med centralen för näringsliv och infrastruktur. Samarbetet med skolorna och daghemmen i staden är intensivt och upplevs vara en viktig väg för att främja fysisk aktivitet. Inom kultur- och fritidstjänsternas egen organisation ordnas många gemensamma evenemang där alla sektorns anställda arbetar tillsammans.

Lovisa stad består av byar som finns utspridda över ett omfattande landsområde. I byarna finns det idrottsanläggningar som lämpar sig för ett flertal idrotts- och motionsformer. Detta utgör både en möjlighet och en utmaning. Idrottstjänsternas samarbete med föreningar och klubbar är mycket viktigt och nödvändigt, och det behöver vara omfattande och mångsidigt. Staden kan inte ensam erbjuda tillräckligt mångsidiga motions- och idrottsmöjligheter, och kommuninvånarna och föreningarna behöver ha möjlighet till egna lösningar. Idrottstjänsterna är inte alltid den som genomför motions- och idrottsverksamheten, utan allt oftare den som möjliggör den. Staden stöder föreningarnas omfattande och mångsidiga motions- och idrottsverksamhet med understöd.

Vi har inlett ett överkommunalt samarbete inom de kommunala idrottstjänsterna i östra Nyland. Vi samarbetar också med Östra Nylands välfärdsområde inom olika arbetsgrupper.

3. Mål och åtgärder

Idrottstjänsterna främjar kommuninvånarnas hälsa och välbefinnande genom att möjliggöra fysisk aktivitet i livets olika skeden. I det idrottspolitiska programmet fastställs de mål och åtgärder som styr idrottstjänsternas verksamhet under 2023–2024.

3.1 Att främja barns och ungas aktiva liv

I rekommendationerna för fysisk aktivitet under de första åren (UKM, 2016) ges anvisningar om mängden och kvaliteten på fysisk aktivitet för barn under 8 år. Rekommendationen behandlar också den fysiska, psykiska och sociala miljöns roll och ger anvisningar om planeringen och genomförandet av ledd fysisk aktivitet och rörelsefostran som en del av småbarnspedagogiken.

Fysisk aktivitet stöder barnets sunda växande och helhetsmässiga utveckling. För små barn är motion och fysisk aktivitet på samma sätt ett mänskligt behov som att äta eller sova. Enligt rekommendationerna om fysisk aktivitet under de första åren bör under 8-åriga barn vara fysiskt aktiva minst tre timmar varje dag. Den fysiska aktiviteten ska bestå av lätt aktivitet och rask utevistelse samt mycket fartfylld fysisk aktivitet. En del av den fysiska aktiviteten ska ske inom småbarnspedagogiken och en del hemma. Barn ska helst inte sitta stilla i mer än en timme och även under korta stunder av stillasittande behövs pauser. Fysisk aktivitet och en aktiv barndom minskar behovet av hälsovårdstjänster och de kostnader som tjänsterna orsakar. Fysisk aktivitet är till nytt för både individen och samhället. I rekommendationerna betonas även tillräcklig sömn och vila samt hälsosam kost. (Glädje, lek och gemensamma aktiviteter – Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren, 2016)

Bild 1. Den dagliga rekommenderade fysiska aktiviteten består av olika vardagssysslor av varierande intensitet under dagens lopp. Källa: Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:24

”Varje barn ska dagligen ha möjlighet att röra på sig och uppleva glädjen i att röra på sig” lyder slogan för programmet Småbarnspedagogiken i rörelse. Småbarnspedagogiken i rörelse är ett riksomfattande, avgiftsfritt program, som Lovisa kommun deltagit i sedan 2017. Målet med programmet är att möjliggöra glädjen i att röra på sig samt tillräcklig fysisk aktivitet för varje barn. Programmet genomförs i gott samarbete med personalen inom idrottstjänsterna och småbarnspedagogiken. Gemensamma möten, utbildningar, motionssparringar och material om fysisk aktivitet används för att staka vägen mot en daghemsvardag med ökad fysisk aktivitet, målet för vilken är att uppfylla två tredjedelar av småbarns aktivitetsbehov under dagen.

Vårdnadshavarna har en viktig roll som möjliggörare eller hindrare av barnets fysiska aktivitet. Vårdnadshavarnas stöd och en motionssporrande atmosfär är viktiga delfaktorer för att fullfölja rekommendationerna för fysisk aktivitet. Den förebild som barnen får hemifrån lär dem att fysisk aktivitet är en del av vardagens rutiner. Här behövs ett brett samarbete (rådgivning, skolhälsovård etc.), så att budskapet effektivt förmedlas till föräldrarna. Vårdnadshavarnas egna insikter kan lösa den onda cirkeln av fysisk inaktivitet. Då den fysiska aktiviteten verkställs på rätt sätt kan den främja hälsan och välbefinnandet hos barn i skolålder.

Motionsrekommendation för barn och unga i åldern 7–17 år: Rask och ansträngande motion minst en timme per dag. För alla 7–17-åringar rekommenderas mångsidig, rask och ansträngande fysisk aktivitet minst 60 minuter per dag på ett sätt som är lämpligt för individen, med beaktande av hens ålder. Långa stunder av stillasittande bör undvikas. Enligt rekommendationerna bör barn och unga röra på sig varje dag, och det bör till största delen vara fråga om uthållighetstyp och rörelseaktiviteter som stärker muskler och skelett bör ingå i dagsprogrammet minst tre gånger i veckan. Det är viktigt att man rör på sig mångsidigt, så att olika motoriska färdigheter utvecklas. Man bör också ägna

Bild 3. Motionsrekommendationer för barn och unga i åldern 7–17 år. Källa: UKK-institutet/Motionsrekommendationer

uppmärksamhet åt rörligheten. Den rekommenderade mängden motion kan bestå av flera kortare stunder av rörelse och motion under dagen. Också en mindre mängd fysisk aktivitet är till nytta, även om rekommendationen inte uppfylls varje dag. Rörelseglädje gör det lättare att hitta bestående motionsvanor och hobbyer. Alla barn och unga ska ha möjlighet till trygga, tillgängliga rörelseaktiviteter på lika villkor varje dag.

3.1.1 Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet syftar till att främja barns och ungas välbefinnande genom att göra det möjligt för varje barn och ungdom att utöva en givande och kostnadsfri hobby i samband med skoldagen. Hobbyutbudet väljs utifrån barnens och ungdomarnas önskemål. Verksamhetsmodellen planeras, byggs upp och prövas tillsammans med aktörer som tillhandahåller hobbyverksamhet. Målet är förankra Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som en permanent praxis i kommunerna, och därför föreslog Finlands regering att nya bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet ska införas i ungdomslagen. Dessa bestämmelser trädde i kraft 1.1.2023. Genom projektet Skoj med hobby har det ordnats hobbyverksamhet i alla skolor i Lovisa omedelbart i slutet av skoldagen från och med vårterminen 2021, då Lovisa deltog i pilotprojektet. I Lovisa heter modellen Lovisamodellen – skoj med hobby. Typen av hobbyverksamhet i respektive skola varierar enligt elevernas önskemål, enligt ledarresurserna och enligt typen av lokaler i skolan eller närmiljön. Eleverna blir årligen tillfrågade om vilka

hobbyer de önskar, och utgående från svaren försöker vi erbjuda önskad hobbyverksamhet. De första åren var parkour den mest önskade idrottshobbyn. I den enkät som utfördes vintern 2022 stod fotboll, korgboll, gymnastik och gymträning högst på listan över önskade idrottshobbyalternativ. Bland de andra önskade hobbyverksamheterna, som inte handlade om fysisk aktivitet, fanns djurintresse, hantverk, matlagning, kodning, konst och musik.

I Lovisa genomförs projektet i samarbete med skolväsendet och kultur- och fritidstjänsterna. Hobbyverksamhetsledarna är antingen amatörer eller yrkesverksamma inom branschen. Verksamheten är kostnadsfri för deltagarna.

Bild 4. Hauskaa harrastaa – Skoj med hobby.

Källa: www.loviisa.fi

3.1.2 Datainsamlings- och responssystemet Move!

Move! är ett nationellt datainsamlings- och responssystem som i första hand syftar till att uppmuntra barn och ungdomar att ta ansvar för att upprätthålla sin fysiska funktionsförmåga. Move!-mätningarna, som stöder bedömningen och utvecklingen av den fysiska funktionsförmågan, är avsedda för alla elever i årskurs 5 och 8. Mätningarna och den respons som fås på dem hjälper eleven och hans familj att förstå sambandet mellan fysisk funktionsförmåga och hälsa, dagligt välbefinnande, ork och studier, och syftet är att uppmuntra

eleven till att på eget initiativ upprätthålla sin fysiska funktionsförmåga i skolan. Resultaten av Move!-mätningarna används inte som grund för bedömningen i gymnastik.

Tabell 4. Barn och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), % av elever med svag fysisk funktionsförmåga. Källa: <https://www.sotkanet.fi> (indikator 5477 och 5478).

		Årskurs 5					Årskurs 8				
		2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	Män	45,5	56,4	56	52,9	45	58,1	48,3	47,4	59,6	42,4
	Kvinnor	46,5	51,4	46	54,7	53,3	38,9	40,8	37,3	46,9	46,8
	Totalt	46,1	53,5	51,4	53,8	50,4	47,4	45	41,7	52,9	44,6
Hela landet	Män	40,2	40,5	41,2	39	39,2	42,1	40,2	41,2	41,1	39,9
	Kvinnor	32,8	34,9	35,7	36,1	37,5	35,8	34,9	37,1	40,8	42,6
	Totalt	36,5	37,7	38,4	37,6	38,4	39	37,6	39,2	40,9	41,2

Indikatorn anger den procentuella andelen av de elever i årskurs 5 och 8 vars fysiska funktionsförmåga är svag enligt mätningarna Move!, som mäter nivån på fysisk funktionsförmåga. Den fysiska funktionsförmågan klassas som svag om den totala poängmängden från mätningarna är 15 poäng eller lägre. Den består av de sex delarna i Move!-mätningarna som beskriver olika delområden av funktionsförmågan: uthållighet, muskelkondition, motoriska färdigheter och rörlighet. Svag fysisk funktionsförmåga utgör en risk för personens hälsa och övergripande välbefinnande. Personen har svårt att utan att tröttna klara av funktioner som kräver fysisk funktionsförmåga i vardagen. Svag fysisk funktionsförmåga kan leda till utmaningar även i fråga om akademisk framgång och inläring. En svag funktionsförmåga kan också minska motionerandet på fritiden och deltagandet i handledd motionsverksamhet.

Tabell 5. Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9. Källa: <https://www.sotkanet.fi>

	2010	2013	2017	2019	2021
Lovisa, totalt	45,2	37,4	28,9	30,1	33,1
män	42,5	36,2	20	24,2	34
kvinnor	48,8	38,5	38	35,6	32,2
Hela landet, totalt	34,1	32,1	23,7	28,3	27,9
män	32,6	31,5	24	28,5	26,7
kvinnor	35,6	32,6	23,2	28	29

Tabell 6. Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet. Källa: <https://www.sotkanet.fi>

	2010	2013	2017	2019	2021
Lovisa, totalt	34	41,9	14,9	35,6	39
män	36,1	42,9		30,2	34,2
kvinnor	32,8	41		39,3	43,2
Hela landet, totalt	31,8	28,9	22,5	27,1	26,2
män	28	27,2	21,5	24,1	21,8
kvinnor	34,6	30,2	23,1	29,1	29,1

Indikatorn anger den procentuella andelen av de tillfrågade eleverna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen och av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet som vanligtvis högst en timme i veckan under sin fritid ägnar sig åt idrott eller motion som leder till att de blir andfådda och svettas. Ju mindre kommun det är fråga om, desto mer sannolik är slumpmässig variation. Om kommunen har cirka 100 uppgiftslämnare, utgör en uppgiftslämnare en procentenhet. I små kommuner (mindre än 100 uppgiftslämnare) bör förändringen vara minst 5 procentenheter för att vara värd att uppmärksamma.

Tabell 7. Motionerar minst en timme per dag, %t av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017–)

Källa: <https://www.sotkanet.fi>

	2017	2019	2021
Lovisa, totalt	36,6	32,4	37,2
män	40,6	38,7	37,2
kvinnor	32,9	27,5	36,7
Hela landet, totalt	45,1	39,5	42,8
män	50	42,6	46,8
kvinnor	40,3	36,4	38,7

Tabell 8. Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017–)

Källa: <https://www.sotkanet.fi>

	2017	2019	2021
Lovisa, totalt	16,8	19,5	22,5
män	25,5	25,3	24,5
kvinnor	8,9	14	21,4
Hela landet, totalt	19,2	21,9	24,3
män	23	25,3	28,8
kvinnor	15,6	18,6	20,1

Tabell 9. Motionerar minst en timme per dag, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2017–)

Källa: <https://www.sotkanet.fi>

	2017	2019	2021
Lovisa, totalt	16,1	7,8	14,8
män	17,1	11,9	
kvinnor	16,1	4,9	
Hela landet, totalt	13,1	13,9	17,5
män	15,8	16,8	22,2
kvinnor	11,1	11,8	14,3

Tabell 10. Idrottar eller motionerar under handledning minst en gång i veckan, % av eleverna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen och % av de studerande i årskurs 1 och 2 i gymnasiet. Källa: THL, enkäten Hälsa i skolan

	Procentuell andel av eleverna i årskurs 8 och 9		Procentuell andel av de studerande i årskurs 1 och 2 i gymnasiet	
	2019	2021	2019	2021
Lovisa totalt	46,6	48,2	49	40,5
flickor	49	47,9	43,9	33,3
pojkar	44,1	49	56,1	48,6
Hela landet, totalt	51,1	45,5	42	37,1
flickor	53,3	46,7	42,9	37
pojkar	48,9	48,2	42,5	37,3

Tabell 11. Idrottar eller motionerar på egen hand minst varje vecka, % av eleverna i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen och % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet. Källa: THL, enkäten Hälsa i skolan

	Procentuell andel av eleverna i årskurs 8 och 9		Procentuell andel av de studerande i årskurs 1 och 2 i gymnasiet	
	2019	2021	2019	2021
Lovisa totalt	67,5	73,7	72,5	76,8
flickor	63	76,1	71,7	75
pojkar	72,5	69,9	73,8	78,9
Hela landet, totalt	73	75,9	77,5	80,4
flickor	74	74,8	76,5	78,2
pojkar	72	77,1	78,9	83,6

I Lovisa finns det goda möjligheter för barn och ungdomar att utöva motion och idrott. Skolor, daghem, klubbar, föreningar, medborgarinstitutet och frivilligorganisationer skapar goda förutsättningar för att utöva idrott och motion i Lovisa. Samarbetet mellan staden och föreningarna är mycket värdefullt i sin roll som stödjare av barnens och de ungas växande. Om barnen i ett tidigt skede är fysiskt aktiva på fritiden har de goda förutsättningar för ett fortsatt aktivt liv.

Mål:

- Barn och unga rör sig i enlighet med rekommendationerna.
- Fysisk aktivitet är en naturlig del av vardagen inom småbarnspedagogiken och i skolorna.
- Aktiv och hållbar fysisk aktivitet under skolresorna ökar.
- Föreningars idrotts- och motionsverksamhet stöds.
- Hobbymöjligheterna är kända.

Åtgärder:

- Avgiftsfria lokaler för föreningsverksamhet för under 18-åringar.
- Projekten Skolan i rörelse och Småbarnspedagogiken i rörelse genomförs.
- Finlandsmodellen för utövande av hobbyverksamhet genomförs.
- Evenemang för familjeidrott- och -motion ordnas.
- Under de omfattande hälsoundersökningarna upplyses föräldrarna om betydelsen av fysisk aktivitet för barn.
- Idrottsbetonade klasser i högstadieskolorna.
- Idrotts- och motionsklubbar.
- Aktivare former av fysisk aktivitet uppmuntras.
- En trafikmiljö som är trygg för gång och cykling.
- Simundervisning för eleverna i årskurs 2 i kommunens alla skolor.

3.2 Vuxenmotion och motion och idrott på egen hand

Rekommendationen om den fysiska aktiviteten per vecka för 18–64-åringar anger hur mycket man behöver röra på sig per vecka med tanke på hälsan. Det rekommenderas fortfarande att man utövar rask motion som höjer pulsen 2 timmar och 30 minuter i veckan. Samma hälsoeffekter fås om intensiteten ökas så att motionen blir ansträngande. Då rekommenderas det att man rör på sig 1 timme 15 minuter i veckan. Dessutom bör man träna muskelstyrkan och rörelsekontrollen minst två gånger i veckan. Redan några minuters korta motionspass åt gången räcker.

HÄLSA GENOM RÖRELSE

– ett steg i taget

Bild 5. Motionsrekommendation per vecka för 18–64-åringar. Källa: UKK-institutet

motionsmöjligheterna i byarna och en god allmän uppfattning om motion och idrott skapar förutsättningar för att öka mängden motion och idrott som utövas på egen hand. Idrotts- och motionsverksamheten har en betydande inverkan på det sociala umgänget och förebyggandet av psykiska hälsoproblem.

Det finns ett brett utbud på hälso- och vuxenmotion inom hela kommunen. Idrotts- och motionsverksamhet erbjuds av både medborgarinstitutet, klubbar, organisationer och föreningar och av idrottstjänsterna. Jippon och evenemang av olika slag ordnas av både idrottstjänsterna och andra aktörer. Förbättrad informering och förbättrat samarbete skulle kunna locka allt fler kommuninvånare att utöva motion och idrott.

Idrottstjänsterna satsar på att göra det möjligt för kommuninvånarna att utöva motion och idrott på egen hand bland annat genom att fortsätta tillhandahålla idrottslokaler till ett förmånligt pris och genom informering. Idrottstjänsterna strävar också efter att främja upprätthållandet av kommuninvånarnas arbetsförmåga och marknadsföra naturen – Lovisa har en natur som inspirerar till fysisk aktivitet och som kan användas på ett mångsidigt sätt året runt.

Mål:

- Vuxnas fysiska aktivitet ökar.
- Vardagsmotionen ökar.
- Mängden idrott och motion som utövas på egen hand ökar.

Åtgärder:

- att öka samarbetet med idrottstjänsterna, medborgarinstitutet, de olika förvaltningsenheterna, företagshälsovården, organisationer, föreningar, klubbar och företag
- att informera
- att upprätthålla och utveckla yrkeskunnigheten hos idrottsväsendets personal

- att hålla verksamhetslokaler och -utrustning uppdaterade
- att ordna olika jippon, evenemang, föreläsningar och kampanjer
- att genomföra en enkät om kommuninvånarnas behov
- att främja nyttomotion (arbetsplatsmotion och motion på väg till och från arbetet)
- att underhålla och bygga leder för lätt trafik
- att fortsätta tillhandahålla idrottslokaler förmånligt
- att informera om idrottsanläggningar för att aktivera användarna.

3.3 Motion för äldre

Rekommendationen om fysisk aktivitet per vecka för över 65-åringar berättar hur mycket man behöver motionera per vecka med tanke på hälsan och ger exempel på hur man kan öka den fysiska aktiviteten i vardagen.

Följande frågor är centrala i rekommendationen om fysisk aktivitet för över 65-åringar:

- Lätt vardagsrörelse bör ske varje dag så ofta som möjligt.
- Rask motion som höjer pulsen rekommenderas minst 2 timmar 30 minuter per vecka. Samma hälsoeffekter fås när intensiteten ökas från rask till ansträngande. Då rekommenderas minst 1 timme 15 minuter ansträngande motion.
- Muskelstyrka, balans och rörlighet bör tränas minst två gånger i veckan.
- Genom att kombinera de ovan nämnda mångsidigt främjas hälsan och funktionsförmågan på bästa sätt.

I den nya motionsrekommendationen för över 65-åringar har man tagit bort kravet på att röra på sig minst 10 minuter per gång. Nu räcker det med bara några minuters motion.

Liksom de vuxnas rekommendation beaktar motionsrekommendationen för den äldre befolkningen också lätt rörelse. Det finns vetenskapliga belägg för att också lättare fysisk aktivitet har hälsofrämjande effekter, särskilt för dem som rör på sig lite. Även lätt motion kan förbättra bland annat blodsocker- och fettvärden. Dessutom ökar den blodcirkulationen, stimulerar muskler och upprätthåller ledernas rörlighet.

Förändringen i åldersstrukturen är något som behöver reflekteras över inom idrottstjänsterna. År 2021 var 30,1 procent av invånarna i Lovisa över 65 år gamla (sotkanet.fi), och antalet äldre kommer att öka i framtiden, särskilt inom åldersgruppen över 85-åringar. Verksamhetsmässigt påverkar förändringarna såväl serviceutbudet som underhållet, grundliga renoveringar och byggandet av idrottsanläggningar.

Den åldrande befolkningen utmanar alla att justera och ändra sin uppfattning av ålderdom som livsskede. I dag ser man positivt på åldrandet och betraktar det från nya perspektiv, såsom ur perspektivet för helhetsmässigt resurstänkande och stödjande av kraftresurserna. (Lovisa stads äldrepolitiska program 2013–2020)

LIVSKRAFT genom rörelse

Motionsrekommendation per vecka för över 65-åringar

UKK-institutet
ukkinstituutti.fi

Bild 6. Motionsrekommendation per vecka för 18–64-åringar. Källa: UKK-institutet

Vid produktionen av tjänster ska man överväga eventuella rörelsehinder och de handledda gruppernas storlek och nivå. Tillgängligheten till idrottsanläggningar och deras utrustning måste också beaktas. Det är också ytterst viktigt att den äldre befolkningen är fysiskt aktiv på egen hand. Ju bättre förutsättningar den äldre har att klara av dagliga åtgärder, desto bättre möjligheter har hen att leva ett gott och fungerande liv. Pensionärer har allt bättre kondition och klarar av att motionera aktivt om de vill. När antalet äldre ökar kan till exempel antalet gymvändare öka jämfört med nuläget.

Mål:

- Den äldre befolkningens förändrade behov av fysisk aktivitet tillgodoses genom att påverka idrottstjänsternas innehåll.
- Idrottsanläggningarna och redskapen är tillgängliga.
- Den rekommenderade mängden fysisk aktivitet uppnås, och mängden fysisk aktivitet som den äldre utövar på egen hand ökar.
- Den äldre har en god funktionsförmåga länge.

Åtgärder:

- Idrottstjänster erbjuds efter förändrade behov.
- De tjänster som organisationer, klubbar, föreningar och idrottstjänsterna erbjuder synliggörs bland den äldre befolkningen.
- Idrottstjänsterna samarbetar med seniorservicen och hemrehabiliteringen, bland annat informerar man om motionskompisverksamheten.
- Idrottsanläggningarna planeras så att de även lämpar sig för den äldre befolkningen.
- I biblioteken finns motionsutrustning att låna.
- Trygga leder för lätt trafik.

3.4 Motionsrådgivning

Motionsrådgivningen har tidigare varit ett sektorsövergripande samarbete mellan hälsovårdscentralen och idrottstjänsterna. Primärvården har haft en central roll i motionsrådgivningen, för det är via den som man nått den rätta målgruppen för motionsrådgivningen. Stadens idrottsinstruktör har skött motionsrådgivningen. Motionsrådgivningens klienter har kommit till rådgivningen med en motionsremiss som en sjukskötare eller läkare skrivit. Motionsrådgivningen har också funnits tillgänglig för stadens anställda via företagshälsovården. Ett kriterium för att få besöka motionsrådgivaren är att man är en person i arbetsför ålder som inte rör på sig tillräckligt, som löper risk för diabetes och är överviktig. Motionsrådgivningen är avgiftsfri för klienterna.

Det måste säkerställas att servicekedjan är smidig även i fortsättningen

I samband med social- och hälsovårdsreformen ska kommunerna och välfärdsområdena sinsemellan skapa en välfungerande kontaktyta för motionsrådgivningen som en del av rådgivningen om levnadsvanor. Detta innebär att kommunerna och välfärdsområdena kommer överens om en tydlig fördelning av uppgifter och ansvar samt säkerställer nya samhällsstrukturer. En klientorienterad verksamhetsmodell för motionsrådgivningen skapas då kommunernas idrottstjänster och välfärdsområdena utser så kallade samarbetspartners för motionsrådgivningen med gemensamt ansvar för att servicekedjorna inom motionsrådgivningen är smidiga. Aktörerna ska skapa ett interaktivt nätverk, där servicen utvecklas.

En god motionsrådgivning omfattar vägledning för att tillägna sig en motionsinriktad livsstil och röra på sig mer samt lära sig andra sunda levnadsvanor. (Ohjeistus liikuntaneuvonnan koordinoointiin sote-uudistuksen toimeenpanossa, www.liikuntaneuvonta.fi/ajankohtaista/ohjeistus-liikuntaneuvonnan-koordinointiin/)

Mål:

- Det relativa antalet idrotts- och motionsutövare ökar.
- Kommuninvånarnas hälsa och funktionsförmåga samt livskvalitet förbättras.
- Kommuninvånarna utvecklar ett spontant motions- och idrottsbetonat levnadsätt.

Åtgärder:

- Avgiftsfri, individuell motionsrådgivning.
- Hälsomotionsgrupper med låg tröskel.
- Informering om motion och idrott, grupper och motionsmöjligheter.

3.5 Anpassad motion och idrott

Med anpassad motion och idrott avses motion eller idrott eller verksamhet som främjar idrott eller motion för personer som på grund av skada, sjukdom eller annan funktionsnedsättning eller funktionsvariation eller sociala omständigheter har svårigheter att delta i allmänna motions- och idrottstjänster.

Cirka 15 procent av Finlands befolkning hör till denna målgrupp.

Utgångspunkten för planeringen av verksamheten är att man tar hänsyn till kommuninvånare med olika funktionsförmåga. Genom mångsidiga verksamhetsgrupper för anpassad motion och idrott stöder man deltagande som sker på egen hand och jämlikhet mellan kommuninvånarna. Verksamheter ordnas i samarbete mellan idrottsväsendet och medborgarinstitut, organisationer, olika förvaltningsenheter, välfärdsområdet, verksamhetscentralen och företag. Staden stöder årligen aktörer som ordnar anpassad motion och idrott med medel från idrottsväsendets understödsanslag.

Mål:

- Behoven av anpassad motion och idrott beaktas då verksamheter och evenemang ordnas.
- Motioneringen på egen hand ökar.

Åtgärder:

- Utbildning av instruktörer (informerings om utbildningar som står till buds och vid behov ordnande av egna utbildningar).
- Informering om motionshjälpmedel som finns att låna.
- Verksamhetsomgivningarna planeras så att de blir tillgängliga.

3.6 Integration inom idrottstjänsterna

Inom idrottstjänsterna integreras flyktingar och invandrare i motions- och idrottsverksamheten enligt efterfrågan och möjligheter.

Många flyktingar är med i motions- och idrottsföreningar i Lovisa. Särskilt omtyckta är bollspel – reglerna är internationellt kända, vilket gör det lätt för alla att komma med och spela. Klubbverksamheten främjar inlärningen av språk och integrationen samt ökar delaktigheten i det lokala samhället.

Mål:

- Integrering i allmänna grupper.
- Motverkan av marginalisering.
- Främjande av hälsa.

Åtgärder:

- Att stöda föreningsverksamheten.
- Att informera om motions- och idrottsmöjligheter.

3.7 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet

En tredjedel av finländarna deltar i idrottsföreningsverksamhet – i form av hobbyverksamhet, genom att tävla, utföra frivilligarbete eller genom att delta i klubbverksamhet på annat sätt. För mångsidig och högklassig föreningsverksamhet och elitidrott krävs kompetenta tränare och ledare.

Idrottsföreningar och andra föreningar samt motions- och idrottsorganisationer är en stor resurs då det gäller att ordna motions- och idrottsverksamhet och driva och underhålla idrottsanläggningar. Samarbetet mellan staden och organisationerna skapar goda förutsättningar för Lovisabornas fysiska aktivitet. Staden stöder årligen motions- och idrottsföreningar med understöd. Föreningar stöds också indirekt genom att bygga idrottsanläggningar och bevilja förmånliga turer i idrottslokalerna.

Mål:

- Föreningarna har en aktiv verksamhet.
- Föreningarna ordnar verksamhet runtom i Lovisa.
- Vid sidan av tävling och träning som siktar på framgång finns det även friare hobbyverksamhet.

Åtgärder:

- Idrottsföreningarnas verksamhet stöds genom understöd.
- Idrottslokaler och idrottsområden underhålls och utvecklas.
- Kommunen sammankallar regelbundet idrotts- och motionsklubbarna och -föreningarna till ett gemensamt möte.
- Ledarutbildningar understöds och utbildningar ordnas vid behov.
- Riksomfattande projektfinansiering utnyttjas.
- Understödsanslaget höjs.
- Gemensamma evenemang.
- Staden ordnar riktade motions- och idrottsgrupper för barn och unga som inte deltar i idrottsföreningsverksamhet.
- Samarbete vid genomförandet av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet.

4. Bruksavgifter och understöd

Alla idrottslokaler och fritidslokaler som är i Lovisa stads besittning omfattas av förteckningen över taxor och avgifter. Faktureringen sker utifrån de turer som ansökts och beviljats. Driftsavgiften bestäms enligt kultur- och fritidsnämndens beslut. Ingen lokalhyra tas ut för ledd föreningsverksamhet för under 18-åringar.

Det årliga understödet som kultur- och fritidsnämnden delar ut beror på det tillgängliga anslaget, antalet ansökningar och nämndens prövning inom ramen för principerna för understöd. Idrottsföreningarna erbjuder idrottstjänster på olika håll i den vidsträckta staden, och det är viktigt att stadens anslag för understöd är tillräckligt stort.

Kultur- och fritidsnämnden föreslår årligen till stadens budget ett anslag för att stöda lokala motions- och idrottsföreningar. Med stöd av stadens förvaltningsstadga beslutar kultur- och fritidsnämnden om beviljande av understöd för att stöda idrottsverksamhet.

Stadens verksamhets- och specialunderstöd har en central roll i idrottsföreningarnas ekonomi och livskraft. Det understöd som staden beviljar behöver vara tillräckligt stort för att kunna driva omfattande och mångsidig idrottsverksamhet i hela kommunen. Fördelningsprinciperna behöver vara rättvisa och transparenta. Idrottstjänsterna och kultur- och fritidsnämnden syftar till att öka understödsanslagen och regelbundet se över understödsprinciperna.

Med tillräckligt stora understöd skapas livskraft och trivsel i hela den vidsträckta staden. Staden behöver också ha resurser för att bistå privata idrottsanläggningsprojekt och andra idrottsprojekt. Genom att samarbeta med föreningar och genom att vara kreativa kan vi skapa goda och omfattande motions- och idrottsmöjligheter.

4.1 Allmänt understöd

Det allmänna understödet är avsett för kostnader som uppkommer av att ordna motions- och idrottsverksamhet och anpassad motion och idrott. Vid bedömningen av understödets ändamålsenlighet och storlek beaktas verksamhetens syfte, verksamhetens mängd, art och omfattning, medlemsantalet och medlemsstrukturen samt verksamhetens regionala betydelse.

4.2 Utbildningsunderstöd

Utbildningsunderstöd kan beviljas för att ersätta kostnader för ledar-, domar- eller funktionärsutbildning för personer som är aktiva i idrotts-, motions- och ungdomsföreningar som är verksamma i Lovisa. Utbildningsnivå ska vara sådan att den förbättrar ledarnas kunskaper och färdigheter i föreningsarbetet. Understöd beviljas för kostnader för deltagande, logi och resor enligt ett procentuellt belopp som bestäms separat respektive år. Understödsåret börjar första mars och slutar sista februari.

4.3 Understöd för verksamhetsställen

Idrotts- och motionsföreningarna kan ansöka om stöd för hyreskostnaderna om Lovisa stad inte kan anvisa lokaler som är lämpliga för motionsformen.

4.4 Stadens sponsoreringsstöd

Stadsstyrelsen beviljar idrotts- och motionsföreningar och idrotts- och motionsevenemang sponsoreringsstöd fallspecifikt efter prövning.

4.5 Premiering

Kultur- och fritidsnämnden utser och premierar årligen meriterade idrottare, lag och andra personer som påtagligt främjat idrottsverksamheten samt fritidsintressen hos barn och ungdomar. Nämnden utser också årets idrottare. Året för valet är ett kalenderår, 1.1–31.12. Premieringen sker vid en tillställning som kultur- och fritidsnämnden ordnar.

5. Idrottsanläggningar

Rätt placerade idrottsanläggningar som är i gott skick ökar Lovisa stads attraktivitet. De skäliga hyrorna och priserna är även en konkurrensfördel. Detta idrottspolitiska program tar inte ställning till nätet för idrottsanläggningar i Lovisa stad. Det är dock möjligt att staden under de närmaste åren blir tvungen att ta ställning såväl till nätet för idrottsanläggningar som till skötseln av planerna och idrottsanläggningarna.

Ett strategiskt mål för Lovisa är: I beslutsfattandet beaktar vi hållbar utveckling och vi är en kolneutral stad år 2035.

5.1 Investeringar och byggande av idrottsanläggningar

Det behövs byggda träningsförhållanden för olika motions- och idrottsformers behov. Idrottsanläggningarna ska dimensioneras både enligt olika användargrupper och enligt tävlingsidrottens användningsbehov. Byggandet av idrottsanläggningar ska helst centraliseras så att så mångsidiga idrottsmöjligheter som möjligt finns till buds. Byggandet av idrottsanläggningar planeras och genomförs tillsammans med centralen för näringsliv och infrastruktur. Byggandet av lätttrafikleder, näridrottsplatser och lekparker ska även innefattas i planläggningen av bostadsområden.

Undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverken beviljar understöd för byggande och renovering av idrottsanläggningar. Största delen av statsunderstöden riktas till projekt som tjänar stora användargrupper, såsom byggande, grundläggande renovering eller reparation av sim-, idrotts- och ishallar och näridrottsplatser.

En viktig faktor vid byggandet av idrottsanläggningar är nivån på byggkostnaderna. Byggkostnaderna steg med 21,5 procent mellan 2008 och 2021. Byggnadskostnadsindexet steg särskilt kraftigt mellan december 2020 och december 2021, med 10,2 procent.

De mångsidiga och högklassiga idrottsanläggningarna ger en positiv bild av staden för dem som överväger att flytta hit.

Kultur- ja fritidsnämnden gör upp en långfristig plan om behovet att bygga idrottsanläggningar och bedömer årligen tillsammans med centralen för näringsliv och infrastruktur på ett konkret sätt behovet att grundligt renovera idrottsanläggningar och idrottsområden (bilaga 3). Målet för de närmaste åren är att bygga en ny idrottshall 2025–26 och en ny skateboardplats 2024 samt att renovera näridrottsplatsen i Tessjö 2024. De nuvarande idrottsanläggningarna ska hållas i gott skick och det ska finnas tillräckligt med pengar i budgeterna för de närmaste åren för underhåll och reparation av de nuvarande idrottsanläggningarna.

I den mån det är möjligt stöder Lovisa stad föreningar i byggandet av idrottsanläggningar. Staden har utarbetat anvisningar om det stöd som beviljas projekt för att bygga privata idrottsanläggningar.

Om staden inte klarar av att upprätthålla nätet av idrottsanläggningar i nuvarande tillstånd och på nuvarande nivå ska en arbetsgrupp tillsättas för att ge ett förslag om idrottsanläggningsnätet.

5.2 Underhåll av idrottsanläggningar

I Lovisa stad är det centralen för näringsliv och infrastruktur som ansvarar för underhållet av idrottsanläggningar. Skötseln av idrottsanläggningarna är tredelad. Idrottsplansskötarna sköter en del av idrottsanläggningarna och en del av skötseln är externaliserad som köpta tjänster. Många skidspår och isplaner sköts av föreningar på timersättningsbasis. Skötselersättningarna behöver justeras med regelbundna intervall så att de fortsättningsvis motiverar föreningarna att sköta idrottsanläggningarna. Det är lokalservicen som ansvarar för underhållet av inomhusanläggningarna, medan städservicen ansvarar för städningen och hallvaktmästarna för övervakningen av hallar.

6. Idrottstjänster och samarbetspartner

Idrottstjänsternas uppgift är att aktivera Lovisaborna till att röra på sig och förbättra sitt välbefinnande genom fysisk aktivitet. Vi samarbetar med frivilligorganisationer, andra förvaltningsenheter, välfärdsområdet och olika partner. För att kunna skapa förutsättningar för idrott och motion krävs det samarbete mellan kommunens olika sektorer. Idrotts- och motionsverksamhetens ställning som en del av välfärds- och hälsopolitiken och den strategiska utvecklingen stärks genom sektorsövergripande samarbete. Utöver lokalt samarbete utvecklar idrottstjänsterna också samarbetet mellan kommuner och det regionala samarbetet. Genom beslut och åtgärder inom alla förvaltningsområden påverkar man invånarnas fysiska aktivitet. För att främja invånarnas fysiska aktivitet behöver frågor om motion, idrott och fysisk aktivitet beaktas bland annat vid den beredning och det beslutsfattande som berör social- och hälsovårdstjänsterna, utbildningstjänsterna, miljötjänsterna och trafiktjänsterna.

6.1 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet

Idrottstjänsterna arbetar för en aktiv växelverkan med motions- och idrottsföreningarna och övriga aktörer. Inom idrottstjänsterna är man lyhörd för önskemålen från fältet och reagerar i den mån det är möjligt på önskemålen. Idrottstjänsterna ordnar årligen olika föreningsmöten om aktuella ärenden, såsom salturer och vinterunderhåll.

Tävlings- och toppidrotten i Lovisa erbjuder upplevelser inte bara för idrottarna själva, utan också för den publik som följer idrotten. Idrottsverksamheten måste även ses som en faktor som främjar ortens image. Lovisa stad har deltagit i tredje sektorns samarbetsprojekt. Alla idrottsföreningar ska ha en öppen möjlighet att delta i detta samarbete. Samarbetet ska erbjuda betydande mervärde för vardera parten. Utöver traditionellt samarbete som baserar sig på synlighet ska samarbetet bestå av klara, starka och verksamhetsmässiga delområden av partnerskap. Dessa nätverk ska tillsammans producera nya och innovativa innehåll som anknyter till motion och idrott.

6.2 Stadens interna samarbete

Idrottstjänsterna samarbetar med stadens övriga förvaltningsenheter och med övriga aktörer inom centralen för bildning och välfärd. På förvaltningsenheternas gemensamma möten kompletterar man varandra och får fram olika perspektiv på frågor.

6.2.1 Centralen för näringsliv och infrastruktur

Vi samarbetar intensivt med olika tjänster inom centralen för näringsliv och infrastruktur då det gäller byggande och underhåll av idrottsanläggningar och ordnandet av verksamheter. För att evenemang och verksamheter ska kunna ordnas behöver idrottsanläggningarna vara skötta och iståndsatta. Såväl centralen för näringsliv och infrastrukturs som centralen för bildning och välfärds sakkännedom utnyttjas vid planeringen av nya idrottsanläggningar. Kultur- och fritidsnämnden lägger årligen fram förslag i sin egen budget. Förslag om byggande och underhåll av idrottsanläggningar samt investeringar läggs också fram för centralen för näringsliv och infrastruktur.

6.2.2 Småbarnspedagogik

Enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska kommunen vid anordnandet av småbarnspedagogik samarbeta med bland annat de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och rådgivningsverksamhet. Samarbetet med småbarnspedagogiken anses vara viktigt, och samarbete utförs och det utvecklas genom projekt och program. År 2017 anslöt sig Lovisa stad till det dåvarande programmet Småbarnspedagogiken i rörelse, numera Glädje i rörelse. Den småbarnspedagogiska vardagen betraktas ur perspektivet för ökad fysisk aktivitet, och verksamhetsätten förnyas ur den enskilda enhetens synvinkel – i varje grupp inom småbarnspedagogiken bidrar personalen till en fysiskt aktiv vardag genom sina handlingar och sitt exempel. Tillsammans med personalen inom småbarnspedagogiken och idrottstjänsterna utvecklas verksamheten i en alltmer fysiskt aktiv riktning med hjälp av en årsklocka för fysisk aktivitet, möten, utbildningar och evenemang.

6.2.3 Skolväsendet

Idrottstjänsterna samarbetar mycket med skolorna och skolväsendet. Vi har gemensamma projekt, till exempel "Skolan i rörelse" och "Finlandsmodellen för hobbyverksamhet". Vi ordnar olika evenemang tillsammans, såsom skoltävlingar, simskolor för alla elever i årskurs två och ett förskolejippo. Idrottstjänsterna medverkar i skolornas idrottsdagar genom att hjälpa till och delta i ordnandet. Idrottslokalerna delas med skolorna så att de är tillgängliga för skolorna under skoldagen och för andra användare på kvällar och veckoslut, då de förvaltas av fritidstjänsterna.

6.2.4 Kultur- och ungdomstjänster

Idrottstjänsterna samarbetar intensivt med kulturtjänsterna och ungdomstjänsterna. Vi genomför många evenemang och verksamheter tillsammans genom att hjälpa varandra. Samarbetet är mångsidigt, långvarigt och fruktbart. Kultur-, ungdoms- och idrottstjänsterna är alla små enheter för sig, men tillsammans bildar

de en anseelig resurs. Ungdomsarbetarna och de uppsökande ungdomsarbetarna ordnar idrottsgrupper för sina målgrupper.

6.3 Samarbete med välfärdsområdet

Social- och hälsovårdsreformen orsakar oroligheter när det gäller fortsättningen och fördelningen av tjänsterna mellan kommunerna och välfärdsområdet. Öppna diskussioner om omorganiseringen av uppgifterna behöver föras mellan välfärdsområdet och kommunen. Exempelvis har motionsrådgivningen tidigare genomförts som ett sektorsövergripande samarbete mellan hälsovårdscentralen och idrotts-tjänsterna. Detta samarbete och servicekedjan för motionsrådgivningen kan tryggas i fortsättningen genom samarbetspartner för motionsrådgivningen, personer som utses av kommunen respektive välfärdsområdet.

7. Idrottsväsendets ekonomi och personal

I Lovisa är idrottstjänsterna en del av kultur- och fritidstjänsterna. Kultur- och fritidstjänsternas årsbudget innehåller idrottstjänsternas andel, som årligen fastställs i budgeten. Skötseln av planerna, städningen och lokalreparationerna lyder inte i Lovisa under fritidstjänsterna. Dessa kostnader övervältras till fritidsväsendet som interna utgifter.

Idrottstjänsterna hör till kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Direktören för centralen för bildning och välfärd och chefen för kultur- och fritidsväsendet står huvudsakligen för beredningen för kultur- och fritidsnämnden. Direktören för centralen för bildning och välfärd är föredragande i nämnden. Chefen för kultur- och fritidsväsendet är chef för idrottstjänsterna. Idrottstjänsternas personalresurs består av välfärdsplanerare och två idrottsinstruktörer. Utöver detta är idrottshallarnas vaktmästartjänster en del av idrottstjänsterna. (Bilaga 3)

8. Utmaningar för servicestrukturen

Grundtrygghetstjänsterna överfördes till välfärdsområdet 2023. Detta innebär nya utmaningar för hela stadens servicestruktur. Nya kontaktytor måste skapas med välfärdsområdet. I den nya organisationen framhävs centralen för bildning och välfärds roll; efter reformen är bildnings- och välfärdstjänsterna den största centralen i staden. Idrottstjänsterna är redo för den förändrade helheten och redo för att utveckla sin egen verksamhet.

Den ökande mängden stillasittande arbete och den minskande fysiska aktiviteten hos befolkningen är stora utmaningar för Finland som helhet. Övervikt och fetma har också varit ett ökande hälsoproblem bland finländarna. Den försämrade fysiska aktiviteten hos barn och unga är en stor utmaning. Den försämrade fysiska funktionsförmågan hos barn och unga framgår också av resultaten av Move!-mätningarna. Det är oroväckande att den försämrade fysiska funktionsförmågan kan försvåra det dagliga livet för allt fler barn. Det är svårare att motivera barn och unga att röra på sig i det nuvarande, fysiskt mindre belastande samhället där stillasittande är allt vanligare.

Befolkningen i Lovisa åldras och antalet barn minskar. För idrotts- och motionsföreningarna och -klubbarna i Lovisa kommer befolkningsstrukturen och de mindre åldersklasserna att utgöra en utmaning. Kommer konkurrensen om utövare att öka mellan idrottsgrenarna och motionsformerna, och kommer spektret av idrottsgrenar och motionsformer och alternativen att försvina? Att det finns ledare och frivilliga är ett livsvillkor för föreningarna och klubbarna, och även på denna front finns det hot – kommer det i framtiden att finnas tillräckligt med aktiva?

Klimatförändringen med sina korta vintrar innebär också utmaningar för utövandet av idrott och motion. Framtiden för skidåkning, som under de senaste åren blivit allt populärare i Lovisa, är beroende av klimatförändringen. För fantastisk skidterräng behövs vinter och snö, men hur länge får vi njuta av sådana?

Stadens idrottstjänster har mycket begränsade resurser och klarar inte av att svara mot alla utmaningar och på alla förfrågningar. Idrottstjänsterna måste prioritera sin verksamhet och koncentrera sig på några saker åt gången. Samtidigt behöver samarbetet med olika aktörer ökas och utvecklas.

9. Uppföljning och verkställighet av programmet

Vi vill vara en betydande bidragande faktor till Lovisa stads attraktivitet och erbjuda mångsidiga idrottstjänster med betoning på gemenskap tillsammans med andra aktörer. Vi satsar på en trygg och säker miljö som främjar välbefinnande och sörjer för att staden ger ett trivsamt allmänintryck.

Kultur- och fritidsnämnden utnyttjar årligen målen i programmet vid upprättandet av budgeten. Syftet är att skapa riktlinjer för den framtida idrottspolitik.

Idrottsanläggningarnas och -lokalernas nätverk behöver utvecklas och underhållas som tidigare, men samtidigt behöver man kraftigt ta ställning till samhällsstrukturen. För att idrottsområdena ska kunna utvecklas som helhet behövs det ett effektivt beslutsfattande som grund.

Programmet ska uppdateras varje fullmäktigeperiod genom att bedöma de projekt- och investeringsplaner som tas upp i planen och eventuella förändringar i verksamhetsmiljön. Utfallet för åtgärderna i programmet bedöms 2025.

Bilaga 1. Idrottsanläggningar

Lokaler för idrott inomhus	– Agricolahallen – Fagerås – Forum – Generalshagens skola – Harjurinteen koulu, sal 1 och sal 2 – Idrottshallen – Liljendal idrottshus – Ruukin koulu – Tesjoen koulu – Valkom allaktivitetshus
Ishall	– Konstisrinken i Fredsby
Idrotts- och bollplaner	– Centralidrottsplanen, friidrott (400 m, permanent beläggning) och bollplan – Träningsplanen – Isnäs idrottsplan, friidrott (350 m, tegelstybb) och bollplan – Sävträsk idrottsplan, friidrott (350 m, tegelstybb) och bollplan – Idrottsplanen i Strömfors kyrkby, friidrott (350 m, tegelstybb), tennis, korgboll och bollplan – Gräsplanen i Tessjö – Idrottsplanen i Pernå kyrkby, friidrott (300 m, tegelstybb) och bollplan – Planen vid svenska skolcentret (sandplan) – Forsby bollplan (gräsplan) – Haddom bollplan (gräsplan, raka för löpning samt platser för hopp- och kastgrenar) – Sandplanen vid Generalshagens skola
Beachvolleyboll	– Plagen – Forsby – Pernå kyrkby – Kiramo (Strömfors) – Tessjö
Näridrottsplatser	– Näridrottsplatsen vid Harjurinteen koulu – Näridrottsplatsen vid Lovisavikens skola – Näridrottsplatsen i Forsby – Näridrottsplatsen i Valkom – Näridrottsplatsen i Tessjö – Näridrottsplatsen i Haddom – Näridrottsplatsen i Isnäs

Motionsspår, naturstigar, vandningsleder, skidspår	– Skidspåret i Andersby: 2 km (belyst) – Motionsspåret och skidspåret i Gråberg: 3 km (belyst) och förbindelseled till Valkom 7 km – Skidspåret i Isnäs: 700 m (belyst) – Skidspåret i Forsby: 1,8 km (belyst) – Skukulträskets vandningsled (cirka 8 km) – Motionsspåren på Kvarnåsen och motionstrappan "Klivås" – Skidspåret i Strömfors kyrkby: 3 km (belyst), 11 km – Motionsspåret och skidspåret i Sävträsk: 1,5 km (belyst) – Tessjö skidspår: förbindelsespår till skidspåren vid idrottspaviljongen – Skidspåret i Torsby (Pernå kyrkby): 1,4 km (belyst), 4,5 km – Motionsspåret och skidspåret vid idrottspaviljongen: 1,2 km (belyst), 3 km (belyst), 5 km (belyst), 7,5 km och 10 km – Motionsspåret och skidspåret i Valkom: 1,2 km (belyst), 3 km (belyst) och förbindelsespår till Gråberg 7 km och förbindelsespår/-led till Korsvik
Motions- och styrketräningssalar	– Agricolahallen – Senioregymmet på Esplanad – Fagerås – Idrottshallen – Motionssalen i Strömfors kyrkby – Senioregymmet på Taasiagården – Idrottspaviljongen – Valkom allaktivitetshus
Rinkar och skridskobanor	– Generalhagens skola – Haddom – Isnäs – Forsby – Kungsböle – Pernå kyrkby – Strömfors kyrkby – Sävträsk – Tavastby – Tessjö – Näridrottsplatsen i Valkom – Banan vid Gamla Strand
Övriga	– Bangårdens skateboardplats – Seniorparker: Lovisa centrum, Sävträsk, Taasiagården

Badstränder ja badplatser Badplatser som sköts av andra	– Drömstrand – Plagen, även möjlighet till vinterbad – Valkom badstrand – Kiramo – Särkjärvi södra – Rönnäs – Skukulträsket – Bäston – Forsby – Rissundet – Källa – Badplatsen i Abborrhors – Backstensstrand
Privata idrottsanläggningar	– Bygdegårdens Hopps plan – Tavastby idrottsplan (raka för löpning samt platser för hopp- och kastgrenar) – Kalles runda: naturstig 11,5 km – Konditionsbanan i Svenskby: 2,8 km (belyst), 4,5 km – Varuboden-Osla Arenan – Rönnäs Golf – Frisbeegolfbana: Valkom, Pernå, Liljendal – Motocrossbanan – Tennisplanerna och padelplanen i Casinoparken – 3 Amigos padelplaner – Fressi – Gym Balance – Latogym – CrossFit – Taekwondo – Judosal – Lovisa dansinstitut – Servicehuset Esplanad: gym och simning – Lovisa bowlinghall – Skjutbana: centrum, Strömfors kyrkby, Liljendal – Eagle karting – Wellsters, Strömfors kyrkby – Gymmet i Liljendal – Ruotsinpyhtään Kisailijats gym – Loviisan Toiminnallinen Urheilu – Ridning: Esmas Ridcenter, stallet Perrier, Lovisa travbana

	- Treenihuone- Loviisan syke- Östra Nylands Segelförening- Loviisan seudun koirat

Bilaga 2. Investeringsplan för 2024–2026

2023	Valkom allaktivitetshus	150 000
2023	Skateboardpark (planering)	10 000
2024	Skateboardpark	110 000
2024	Att iståndsätta näridrottsplatsen i Tessjö	90 000
2023	Idrottshall, omfattande, till exempel motion och idrott, kultur	50 000
2024	Idrottshall, omfattande, till exempel motion och idrott, kultur	150 000
2025	Idrottshall, omfattande, till exempel motion och idrott, kultur	1 000 000
2026	Idrottshall, omfattande, till exempel motion och idrott, kultur	6 800 000

Bilaga 3. Organisationsschema

- Centralen för bildning och välfärd är en av stadens tre centraler. Centralen för bildning och välfärd leds av direktören för centralen för bildning och välfärd.
- Kultur- och fritidstjänsterna är en av centralen för bildning och välfärds ansvarsområden. Ansvarsområdet leds av chefen för kultur- och fritidsväsendet.
- Ansvarsområdet fördelas i mindre enheter, bland annat vaktmästartjänsterna och idrotts- och ungdomsverksamheten.
- Ansvarsområdets verksamhet styrs och övervakas av kultur- och fritidsnämnden.